

М. Д. Марінашвілі, Т. В. Телецька

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

М. Д. Марінашвілі, Т. В. Телецька

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ**

для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – французька

ОДЕСА
ОНУ
2021

УДК 001.89(81-13)
М 26

Рецензенти:

Н. О. Кравченко, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Л. В. Гринько, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іспанської філології

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету романо-германської філології
ОНУ імені І. І. Мечникова
Протокол № 1 від 7.09.2021 року*

Марінашвілі М. Д., Телецька Т. В.

М 26 Методичні рекомендації до написання курсових робіт: для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька". Одеса: "Одеський національний університет імені І.І. Мечникова", 2021. 52 с.

У методичних рекомендаціях подано вимоги до структури, змісту й оформлення курсової роботи з лінгвістики, а також принципи академічної доброчесності. Наведено процедуру захисту курсової роботи і критерії її оцінювання.

Для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра.

УДК 001.89(81-13)

© Марінашвілі М. Д., Телецька Т.В., 2021
© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	8
1.1. Композиція курсової роботи.....	8
1.2. Формулювання висновків.....	10
1.3. Рубрикація тексту.....	10
1.4. Унаочнення результатів дослідження.....	11
РОЗДІЛ 2. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	14
2.1. Поняття академічної доброчесності та види її порушень.....	14
2.2. Академічна відповідальність.....	16
2.3. Порядок здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат та відповідальні особи.....	16
2.4. Шкала унікальності твору та порядок подання апеляції.....	19
2.4.1. Шкала унікальності твору.....	19
2.4.2. Порядок подання апеляції та її розгляду.....	20
РОЗДІЛ 3. ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	22
3.1. Курсова робота III курсу.....	22
3.2. Курсова робота IV курсу.....	24
РОЗДІЛ 4. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	26
4.1. Технічні вимоги до курсових робіт.....	26
4.2. Вимоги до оформлення цитат, бібліографічних посилань та списку використаної літератури.....	26
РОЗДІЛ 5. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	29
5.1. Процедура захисту курсової роботи.....	29
5.2. Критерії оцінювання курсових робіт.....	30
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	32
Додаток А. Зразок завдання до курсової роботи.....	34
Додаток Б. Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи.....	36

Додаток В. Приклад оформлення змісту курсової роботи.....	37
Додаток Г. Приклад "Вступу" курсової роботи	38
Додаток Д. Приклади оформлення бібліографічних записів	40
Додаток Е. Приклади доповіді за темою курсової роботи.....	43
Додаток Ж. Зразок оформлення відгуку наукового керівника курсвої роботи	45
Додаток И. Зразок Заяви щодо самостійності виконання письмової роботи	46
Додаток К. Зразок Заяви на повторну перевірку роботи на плагіат	47
Додаток Л. Зразок Заяви про поінформованість щодо правил перевірки на ознаки плагіату.....	48
Додаток М. Зразок Висновку кафедри про допуск роботи до захисту	49
Додаток Н. Зразок Заяви щодо оскарження недопуску роботи до захисту	50

ВСТУП

Курсова робота є обов'язковим освітнім компонентом підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Відповідно до навчального плану курсова робота з основної іноземної мови виконується на 3-му та 4-му курсах (VI та VIII семестри).

Курсова робота з основної іноземної мови – форма перевірки якості засвоєння здобувачами вищої освіти мовознавчих дисциплін. Вона є засобом виявлення рівня підготовки та індивідуальних здібностей кожного здобувача вищої освіти, засобом розвитку набутих на практичних заняттях навичок самостійного наукового дослідження певних мовознавчих проблем.

Курсова робота не лише виявляє рівень загальної культури здобувача вищої освіти та ступінь його вміння робити певні узагальнення й висновки з досліджуваної проблеми, а й спонукає до продовження наукової діяльності на наступних курсах навчання й по закінченні закладу вищої освіти.

Написання курсових робіт вимагає від здобувача вищої освіти **умінь**: самостійно опановувати науковий матеріал, накопичувати його, спостерігати мовні факти, аналізувати їх, робити необхідні висновки й узагальнення; визначати основне в розвитку теми, виділяти найбільш істотні риси досліджуваного питання, визначати його наукову й практичну цінність.

Виконання курсової роботи має такі **цілі**:

- поглиблення знань здобувачів вищої освіти з актуальних проблем лінгвістики;
- подальший розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел;
- формування дослідницьких умінь;
- стимулювання здобувачів вищої освіти до самостійного наукового пошуку;
- розвиток умінь аналізувати оригінальні художні, публіцистичні, наукові лінгвістичні тексти і працювати з лексикографічними джерелами.

Як правило, теми курсових робіт відбивають наукові інтереси

викладачів кафедри. Так, з 2019 року колектив кафедри французької філології ОНУ імені І. І. Мечникова проводить дослідження в межах науково-дослідної теми «Семантико-когнітивне і функціонально-прагматичне дослідження французької мови». Відповідно, наукові роботи здобувачів вищої освіти відділення французької філології присвячені різноманітним аспектам лексикології, стилістики, граматики, історії французької мови.

Успішне проведення наукового дослідження і написання курсової роботи залежить від багатьох чинників, серед яких – чітке уявлення про основні вимоги до них, які стосуються, насамперед, наукового рівня роботи, її змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також їх оформлення.

У зв'язку з вищезазначеним, завданнями даних методичних рекомендацій є: ознайомити студентів з чинними загальними вимогами до виконання і захисту курсових робіт; пояснити значення структурних частин курсової роботи та особливості їх оформлення; закріпити навички виконання бібліографічного опису використаних джерел; навчити здобувачів вищої освіти дотримуватися принципів академічної доброчесності; прищепити вміння представляти в усній формі і аргументовано захищати результати дослідження.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Композиція курсової роботи

Курсова робота містить титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень (в разі потреби), вступ, основний текст, що складається з 2-3 розділів з короткими і чіткими висновками до кожного розділу, загальні висновки по роботі в цілому, список використаної літератури, додатки (в разі потреби).

Титульний аркуш. На титульному аркуші курсової роботи містяться такі відомості: назва закладу вищої освіти і кафедри, де виконано курсову роботу; дисципліна, з якої написано курсову роботу; назва роботи; курс, група, спеціальність, спеціалізація; прізвище, ім'я, по батькові автора; науковий ступінь, наукове звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; оцінка (за національною шкалою та ECTS); прізвища, імена, по батькові членів комісії, які були присутні на захисті; місто і рік написання роботи (див. Додаток Б).

Титульний аркуш зараховують до загальної кількості сторінок роботи, але на ньому номер сторінки не проставляється.

Зміст містить: перелік скорочень та умовних позначень (якщо вони є); вступ; заголовки розділів і параграфів; висновки; список використаних джерел; додатки (якщо вони є) з вказівкою номера сторінки. Приклад змісту наведено в Додатку В.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів. Якщо в роботі вжиті скорочення, специфічна термінологія, позначення і таке інше, то їх перелік подається у вигляді окремого списку, який розміщується після ЗМІСТУ, перед ВСТУПОМ. Незалежно від цього при першій появі цих елементів у тексті курсової роботи наводять їх розшифровку.

У **Вступі** коротко визначається об'єкт дослідження, формулюється актуальність проблеми, її стан у даний час, викладається суть поставленого наукового завдання, мета власного дослідження, напрямки і методи вирішення, теоретична і практична значущість, новизна, матеріал, на якому здійснене дослідження, зміст роботи по розділах. Зразок вступу курсової роботи наведено в Додатку Г. Тут зауважимо лише стосовно новизни, тому що, безумовно, наукова робота і малих, і великих жанрів обов'язково має бути скерована на одержання нових знань в обраній

галузі. Проте, для здобувача вищої освіти є важким (а інколи й неможливим) процес здобуття абсолютно нових знань. У зв'язку з цим у студентських наукових роботах новизна визначається переважно такими поняттями, як "розширено", "доповнено", "уточнено", "конкретизовано", "узагальнено", "систематизовано", "класифіковано", "проілюстровано", "обґрунтовано", "унаочнено" відомі матеріали та результати, що уможлиблюється завдяки поглибленому вивченню певних дисциплін, актуальних тем (окремо та в комплексі) і розвиненими навичками та вміннями із самостійної організації наукової праці у відповідності до сформульованої мети, завдань і обраної методики наукового пошуку.

Вступ слід уважно й акуратно переписувати неодноразово на різних етапах виконання роботи, тому що вступ читається першим з усіх розділів роботи і по ньому складається перше уявлення про роботу і її автора.

Перший розділ має містити докладний огляд відомих досліджень з даної проблеми. В огляді дається нарис основних етапів і важливих моментів у розвитку наукової думки з проблеми. Проведена здобувачем вищої освіти систематизація відомих досліджень зміцнить загальне враження цілісності роботи. Коротко, критично освітивши роботи попередників, здобувач вищої освіти має поставити і сформулювати завдання свого дослідження. Тут наводяться також теоретичні засади дослідження. Перший розділ **складає близько 20 %** тексту роботи (не враховуючи списку використаної літератури і додатків).

Логічність і цілеспрямованість викладу роботи досягаються тільки тоді, коли кожний розділ має певне цільове призначення і є базою для наступного розділу.

Другий і Третій розділи є власне дослідницькими, у яких здобувач вищої освіти послідовно проводить аналіз мовного фактичного матеріалу відповідно до поставлених завдань і з використанням відповідних методів. Бажано після кожного розділу коротко сформулювати конкретні висновки.

У загальних **Висновках** підводяться підсумки роботи. Формулюються основні висновки за результатами дослідження.

У **Додатках** до курсової роботи містяться матеріали додаткового характеру. Це можуть бути укладені студентом словники, таблиці, графіки, схеми і т. п.

До загального обсягу роботи і обсягу окремих її складових частин

існують певні вимоги, що наводиться в Розділі 4.

1.2. Формулювання висновків

Варто розрізняти **загальні висновки**, викладені наприкінці роботи, від **висновків**, зроблених до **кожного розділу** роботи. Якщо перші великою мірою узагальнюють результати роботи в цілому, то останні повинні бути більш конкретними, з вказівкою деталей, особливостей і новизни конкретних етапів дослідження.

Висновки до розділів можуть починатися словами: "Проведений аналіз мовного матеріалу показав, що ... "; "У результаті дослідження встановлено, що ...".

Заключна частина (загальні висновки) повинна містити висновки, зроблені за результатами всієї роботи. Ця частина, невелика за обсягом, є особливо важливою, оскільки саме тут у завершній і логічно бездоганній формі повинні бути наведені підсумкові результати дослідження. Висновки до всієї роботи – це не просте підсумовування отриманих результатів, а свого роду синтез, що органічно поєднує експліцитний і імпліцитний рівні викладу, окремі результати за темою і сукупний підсумок роботи в цілому. У висновках необхідно співвіднести отримані результати з метою і завданнями, поставленими у Вступі, об'єднати в єдине ціле отримані результати, оцінити успішність власної роботи.

1.3. Рубрикація тексту

Текст курсової роботи поділяється на великі і невеликі частини. Такий розподіл, або рубрикація тексту, проявляється в наявності структурних підрозділів – розділів і параграфів, що мають заголовки і нумеруються арабськими цифрами.

Розподіл роботи на розділи і параграфи диктується внутрішньою логікою тексту. Наприклад, розподіл розділу на параграфи припускає, що останні не повинні дублювати один одного, але у своїй сумі повинні вичерпувати зміст розділу в цілому.

Розділи і параграфи повинні бути озаглавлені так, щоб назва точно відповідала змісту тексту. У заголовках варто уникати вузькоспеціальних термінів, скорочень. Заголовки повинні бути досить короткими, тобто не повинні містити зайвих слів, але водночас вони не можуть складатися з одного слова. Односкладовий заголовок втрачає конкретність і здобуває небажану для окремого розділу або параграфа широту.

Розділи і параграфи повинні бути пронумерованими. Великі частини, тобто розділи, нумеруються однією цифрою, їхні підрозділи, тобто параграфи, – двома цифрами: номером розділу і номером параграфа (наприклад, розділ 2, параграфи 2.1., 2.2. тощо. При необхідності параграфи можуть поділятися на підпараграфи (наприклад, параграф 2.1. поділяється на підпараграфи 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3. і т. д.). Наприклад:

РОЗДІЛ 2. ДІЄСЛІВНІ СПОСОБИ ДІЇ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

2.2. Синтетичні засоби вираження способів дії

2.2.1. 2.2.1. Афіксальні засоби вираження способів дії

Рубрикація тексту роботи відбивається у змісті (див. Додаток В).

1.4. Унаочнення результатів дослідження

Невід'ємною частиною практично кожної наукової роботи є ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) і таблиці. Вони подаються в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

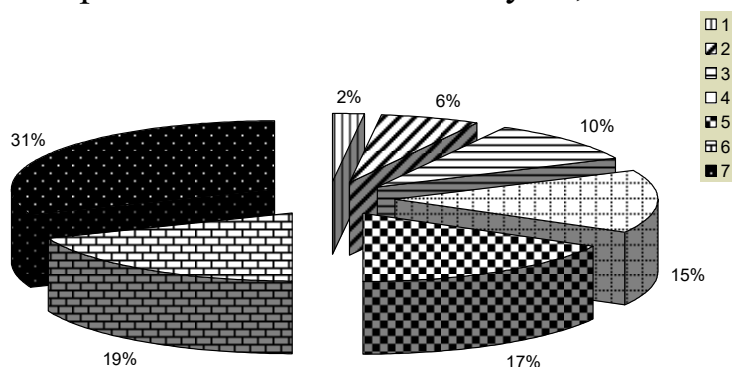
Ілюстрації позначають словом "Рис.", "Діаграма" або "Схема" і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 2.3 (третій рисунок другого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно перед (для Схем) або під ілюстрацією (для Рисуноків).

Приклад введення діаграми у текст дослідження:

"Порівняльна характеристика іменників та вигуків за їх кількістю міститься в Діаграмі 2.1.

Діаграма 2.1

Кількісна характеристика іменників та вигуків, що позначають "звук"

1 – звуки, які характерні для якогось стану; 2 – звуки вибуху; 3 – звуки, утворені життєдіяльністю людського тіла; 4 – звуки тварин; 5 – звуки неживої природи; 6 – звуки людини; 7 – механічні звуки.

Кількісні дані наводяться у вигляді **таблиць**, що дозволяє більш наочно, ніж дані у самому тексті, представити результати дослідження.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Таблиці нумерують у межах розділу. У правому верхньому куті сторінки розміщують напис Таблиця 2.1 (номер розділу, номер таблиці в розділі). Назва таблиці міститься нижче, по центру сторінки. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишеться Продовження табл. 2.1.

Заголовки колонок необхідно починати з великих літер, підзаголовки – з маленьких (якщо вони становлять одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони є самостійними).

Заголовок кожної таблиці має бути, по можливості, коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, чітко зазначити одиниці виміру показників. Лаконічності потребують назви боковика. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

При великій кількості колонок таблицю можна поділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або колонки таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в другому – боковик. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (–).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Приклад введення таблиці у текст і її оформлення:

«При подальшому аналізі за принципом загальні / спеціалізовані прислівники-інтенсифікатори було встановлено, що у французькій мові переважають спеціалізовані інтенсифікатори. Кількісні дані наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Кількісна характеристика загальних і спеціалізованих інтенсифікаторів у французькій мові (за словником *Le Petit Robert*)

Тип прислівників-інтенсифікаторів	Абсолютна кількість	Відносна кількість, %
загальні інтенсифікатори	85	43,4
спеціалізовані інтенсифікатори	111	56,6
Всього	196	100

За таблицею слід навести пояснення і інтерпретацію даних, які вона містить.

Додатки. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках. Розміщують їх у порядку зазначення відповідних посилань у тексті. Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки.

Додаток має містити заголовок, надрукований симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком **Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**. Наприклад, Додаток А, Додаток Б і т. д.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

РОЗДІЛ 2. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Поняття академічної доброчесності та види її порушень

Відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – «це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

За цією ж статтею закону «Про освіту» «дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); • посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації» [4].

Основні види порушень академічної доброчесності

Частина 4 статті 42 Закону України «Про освіту» визначає такі основні види порушень академічної доброчесності:

Академічний плагіат – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [4].

Різновидами плагіату є: 1) видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін; 2) дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування; 3) внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування; 4) представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування; 5) парафраза - переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає

в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет); 6) компіляція - створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на автора та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту. 7) підтасовування, фальсифікація пунктів бібліографії, посилання на джерела, які не використовувалися в роботі. 8) несанкціонований переклад і подання перекладеного тексту як свого власного без посилання на першоджерело; 9) оприлюднення твору під псевдонімом особи, яка не є автором цього твору; 10) видання під своїм ім'ям твору, створеного в співавторстві з іншими особами, без зазначення їхніх прізвищ.

Самоплагіат – «оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів».

Фабрикація — «вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях».

Фальсифікація – «свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень».

Списування – «виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання».

Обман — «надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування».

Хабарництво – «надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі».

Необ'єктивне оцінювання – «свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти» [6].

2.2. Академічна відповідальність

На рівні закладів вищої освіти академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності може встановлюватися для здобувачів освіти, науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників, а також для структурних підрозділів відповідних закладів освіти (наукових установ).

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно зі статтею 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання [4].

Крім того, за конкретні порушення академічної доброчесності можуть застосовуватися, зокрема, такі заходи:

- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо);
- повідомлення батькам чи іншим особам (фізичним або юридичним), які здійснюють оплату за навчання;
- внесення до реєстру порушників академічної доброчесності [4].

2.3. Порядок здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат та відповідальні особи

Порядок здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат та відповідальні особи визначаються «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у навчальній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова», розробленим відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова» та Статуту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Нижче наведемо відповідні пункти Положення, які регулюють порядок перевірки на академічний плагіат та дисциплінарну відповідальність:

4.5. **Здобувачі вищої освіти та керівники кваліфікаційних робіт** несуть персональну дисциплінарну **відповідальність** за недопущення академічного плагіату.

4.6. Керівник кваліфікаційної роботи (дипломної, дисертаційної) несе відповідальність за її перевірку у встановлені терміни, контролює процес доопрацювання роботи здобувачем та повторної перевірки на академічний плагіат.

4.7. У випадку низького рівня оригінальності тексту поданого рукопису, експерт з предметної області на основі аналізу Звіту приймає рішення про допуск, доопрацювання та повторну перевірку. Повторна перевірка проводиться після доопрацювання автором (авторами) та здійснюється у термін не більше 3 календарних днів з надходження виправленої версії рукопису (Додаток К).

4.10. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

б) дипломні роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр», а також навчальні роботи (курскові роботи (проекти), реферати тощо) за 14 діб до захисту;

4.12. Текст остаточного варіанту роботи, підтверджений (та підписаний) науковим керівником, має бути поданий на кафедру у роздрукованому та електронному форматі. Також має бути передана заява щодо самостійності виконання письмової роботи (Додаток И).

4.13. Роботи, що подаються для перевірки на наявність ознак плагіату, повинні бути представлені в таких форматах електронних документів: – відкритий формат документів для офісного застосування OpenDocument (за міжнародним стандартом ISO/IEC 26300:2006), в тому числі: *.odt, *.ods, *.odp; – *.rtf (Rich Text Format); - *.doc (Word 97 – Word 2003); – *.docx (Word 2007); - *.pdf.

4.14. За підготовку файлу роботи, що підлягає перевірці, відповідає автор цієї роботи.

4.15. Електронний варіант роботи надається повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з коментарями, примітками, бібліографією, переліком джерел та всіма додатками до основного тексту.

4.16. Під час підготовки файлу роботи забороняється

використовувати будь-які методи обманювання сервісів перевірки на академічний плагіат, зокрема забороняється: - заміна текстових символів на візуально ідентичні зображення; - заміна окремих букв одного алфавіту на аналогічні за написанням букви іншого алфавіту (наприклад, заміна кирилических букв 'АаВЕеІіКМНОоРрСсТуХх' на відповідні латинські і навпаки); - вставка додаткових текстових символів, які візуально не видимі.

4.17. Друкована та електронна версії роботи мають бути ідентичними. Це підтверджує автор роботи у заяві, що додається (Додаток Л). Контроль за порівнянням друкованої та електронної версій роботи забезпечує кафедра (спецрада).

4.18. На рівні наукових підрозділів, кафедр призначаються відповідальні особи, які будуть здійснювати контроль за поданням робіт для перевірки на плагіат, а також аналізувати результати.

4.19. Автор роботи або інша відповідальна особа передає електронний варіант роботи Адміністраторові системи виявлення збігів/ідентичності/схожості для завантаження та перевірки.

4.20. Адміністратор протягом 72 годин передає звіт подібності в письмовому вигляді, завірений власним підписом та печаткою Адміністратора, автору роботи або іншій відповідальній особі, яка звернулася для отримання такого звіту.

4.21. Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту (публікації) (Додаток М).

4.22. У випадку виявлення в звіті подібності факту академічного плагіату, відповідальна особа попереджує про це автора, а у разі його незгоди – інформує службовою запискою безпосереднього керівника. Висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату виконують кваліфіковані експерти, обізнані у сучасному стані предметної області досліджень з урахуванням як результатів роботи комп'ютерних програм, так і інших даних.

4.23. Якщо робота допускається (приймається) до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

4.24. Якщо робота не допускається (не приймається) до захисту через наявність у ній ознак плагіату, які виявлено системою виявлення

збігів/ідентичності/схожості та підтверджено експертом-оцінювачем (особа з науковим ступенем не нижче кандидата наук, що спеціалізується за темою роботи), який має письмово представити експертну оцінку, що це плагіат, кафедра вказує авторові на необхідність відкоригувати роботу (протягом 5- 30 днів залежно від виду роботи). Після цього робота проходить процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат повторно.

4.26. Всі роботи після захисту у двотижневий термін передаються до Репозиторію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова у повному обсязі, починаючи з титульного аркушу і включно з додатками.

4.27. Якщо після повторної перевірки у роботі будуть виявлені ознаки плагіату, які експерти-оцінювачі визнають плагіатом, ОНУ імені І.І. Мечникова застосовує відповідних заходів, які зазначені у пп. 2.6 -2.8.

4.28. Усі роботи, допущені (прийняті) до захисту, протягом 48 годин після захисту Адміністратор вводить до бази даних для подальшого використання системою виявлення збігів/ідентичності/схожості.

4.29. При здійсненні заходів з перевірки на академічний плагіат мають бути дотримані коректність та збереження конфіденційності інформації [6].

2.4. Шкала унікальності твору та порядок подання апеляції

2.4.1. Шкала унікальності твору

Для дипломних робіт на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» встановлено таку шкалу унікальності твору (у відсотках до загального обсягу матеріалу):

- понад 80 % – Високий. Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням. Передається на розгляд Експертної комісії;

- від 60 % до 80 % – Задовільний. Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Передається на розгляд Експертної комісії, яка визначає необхідність повторної перевірки;

- від 50 % до 60 % – Низький. Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору;

- менше 50 % – Неприйнятний. Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.

Для дипломних робіт на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» шкала унікальності твору є такою:

- понад 75 % – Високий. Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням. Передається на розгляд Експертної комісії;

- від 55 % до 75 % – Задовільний. Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Передається на розгляд Експертної комісії, яка визначає необхідність повторної перевірки;

- від 40 % до 55 % – Низький. Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору;

- менше 40 % – Неприйнятний. Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.

Отримані результати у звітах щодо перевірки тексту на унікальність носять рекомендаційний характер і є лише допоміжними матеріалами для забезпечення роботи Експертної комісії на рівні структурного підрозділу залежно від виду академічного тексту, що проходить перевірку, відповідно до цього порядку. Остаточне рішення про прийняття чи відхилення поданого тексту може прийняти лише Експертна комісія, це рішення обов'язково має бути аргументовано і зафіксовано в протоколі (висновку).

2.4.2. Порядок подання апеляції та її розгляду

Порядок подання апеляції та її розгляду передбачений відповідними пунктами Положення:

6.1. В ОНУ імені І.І. Мечникова створюється Апеляційна комісія з розгляду результатів перевірки робіт на ознаки плагіату з числа провідних наукових та науково-педагогічних працівників під головуванням проректора з наукової роботи. До складу Апеляційної комісії входять (за посадами): голова комісії - проректор з наукової роботи; члени комісії - начальник науково-дослідної частини, голова Науково-методичної ради. Склад комісії затверджується наказом ректора. До роботи Апеляційної комісії можуть бути запрошені експерти зі спеціалізації роботи.

6.2. У випадку незгоди з рішенням про допуск роботи до захисту, яке було прийняте користуючись звітом подібності, автор роботи має право у триденний термін подати письмову апеляційну заяву на ім'я голови Апеляційної комісії (Додаток Н).

6.3. Апеляційна комісія може бути відхилена, якщо не дотримані встановлені вимоги щодо подання роботи, а також якщо апеляція не містить обґрунтування.

6.4. Апеляційна комісія приймає остаточне рішення з огляду на отримані документи і на основі колегіального аналізу. Рішення щодо роботи приймається протягом 10 робочих днів після подачі апеляційної заяви і має передбачати, чи допускається робота до захисту, чи потрібне доопрацювання, чи в ній наявний плагіат і необхідно вжити дисциплінарних заходів.

6.5. Апеляція може бути подана тільки один раз.

РОЗДІЛ 3. ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Курсова робота III курсу

Мета курсової роботи полягає у систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань, ознайомленні з методами, які напрацьовані іншими дослідниками в певній галузі, а також у науковому обґрунтуванні результатів власних досліджень.

Курсова робота здобувача вищої освіти спеціальності 035 Філологія – один із видів індивідуальних завдань дослідницького, творчого характеру, що має на меті не лише поглибити, узагальнити й закріпити знання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни, а й виробити вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронними джерелами; проводити збір та лінгвістичний аналіз мовних явищ, використовуючи сучасні інформаційні засоби й технології. Курсова робота – самостійний вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти.

Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, бути актуальною, тісно пов'язаною з вирішенням практичних фахових завдань і не виходити за межі чинної програми, охоплюючи майже всі її розділи.

Здобувачам вищої освіти надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку. Вони можуть пропонувати і власні теми наукових досліджень.

Кожна тема супроводжується коротким викладом проблематики, що необхідно розкрити в курсовій роботі (це відображається у Завданні до курсової роботи, див. Додаток А). Вказівка на коло питань, які слід розв'язати, не можна вважати остаточним планом роботи, тому студент може доповнити і дещо змінити їх.

Тематика курсових робіт складається з дотриманням таких вимог:

1. За характером та обсягом теми курсових робіт повинні бути доступними й посильними для здобувачів вищої освіти, достатньою мірою забезпечені науковою літературою і джерелами мовного фактичного матеріалу.
2. Рекомендовані теми повинні бути органічно пов'язані з дисциплінами, що їх засвоїли здобувачі вищої освіти.
3. Тематика курсових робіт має відбивати фахову цілеспрямованість

здобувача вищої освіти. Звідси кожна тема передбачає поглиблене вивчення саме тих питань французької мови, які особливо потрібні майбутньому філологу й викладачу французької мови в його професійній діяльності.

Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри до 10 вересня кожного навчального року.

Над темою курсової роботи студент працює протягом двох семестрів. Керівник курсової роботи разом із студентом складають календарний план виконання курсової роботи (див. Додаток А).

Курсова робота III курсу складається з таких частин:

- **титульний аркуш,**
- **зміст,**
- **перелік умовних позначень, скорочень і термінів (в разі потреби),**
- **вступ,**
- **розділи і параграфи основної частини,**
- **висновки,**
- **список використаної літератури,**
- **додатки (в разі потреби).**

Загальний обсяг курсової роботи студента III курсу – **20-25 сторінок** машинописного тексту; кількість джерел – **18-20 позицій**.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа (див. зразок оформлення титульного аркуша у Додатку Б).

У **Змісті** вказуються назви всіх структурних частин роботи із вказівкою номера сторінки, з якої починається розділ чи параграфи (див. Додаток В).

Перелік умовних позначень, скорочень і термінів. Усі прийняті у курсовій роботі малопоширені умовні позначення, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. При першій появі цих елементів у тексті курсової роботи наводять їх розшифровку.

У **вступі**, який нараховує **2 сторінки**, мають бути сформульовані: актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження, об'єкт і предмет, мета і завдання дослідження, методи дослідження, наукова новизна і практичне значення роботи.

Вимоги до викладу тексту курсової роботи

Текст курсової роботи – це виклад відомостей про об'єкт дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття сутності роботи (опис теорії, методів роботи) та її результати.

Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи і параграфи та підпункти.

Висновки розміщують безпосередньо після викладу тексту, починаючи з нової сторінки. Висновки повинні містити синтез "наскрізних" висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань. **Обсяг висновків – 1-2 сторінки.**

Додатки розміщують після списку використаної літератури.

Про **технічні вимоги до оформлення** курсової роботи див. **Розділ 4.**

3.2. Курсова робота IV курсу

Курсова робота, яку здобувачі вищої освіти виконують на IV курсі, є самостійним науковим дослідженням важливої наукової проблеми й має засвідчити необхідний рівень філологічної підготовки бакалавра: вміння орієнтуватися в мовних явищах, у проблематиці сучасного мовознавства, актуальних питаннях мовознавчої теорії, в методах лінгвістичних досліджень, знати наукові праці провідних мовознавців, проводити мовний аналіз художніх текстів і текстів інших функціональних стилів. Для цього потрібно володіти категоріями, поняттями та термінологією, якими оперує сучасне мовознавство. Усе це знаходить відображення в курсовій роботі, де має бути поставлена наукова проблема і проведене її дослідження.

Теми курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри не пізніше 10 вересня кожного навчального року. Керівник курсової роботи разом із студентом складають календарний план виконання курсової роботи, який є складовою частиною Завдання на курсову роботу (Див. Додаток А).

Курсова робота IV курсу складається з таких обов'язкових частин:

- **титульний аркуш,**
- **зміст,**
- **перелік умовних позначень, скорочень і термінів (в разі потреби),**
- **вступ,**
- **розділи та параграфи** основної частини,

- **висновки,**
- **список використаної літератури,**
- **додатки (в разі потреби).**

Список використаної літератури повинен містити **не менше 30** наукових праць за тематикою дослідження. Література, що є джерелом дослідження (словники, друковані твори, рукописи тощо), в цей рахунок не входить.

Факультативними (але необхідними, якщо цього вимагає зміст роботи) є такі частини курсової роботи, як список скорочень, додатки у вигляді індексів, словників, таблиць, схем тощо.

У **Вступі** висвітлюється актуальність теми, формулюється наукова проблема, подається стислий аналіз історії й теорії питання, визначається ступінь новизни дослідження, завдання та мета дослідження, в загальних рисах характеризується матеріал дослідження, обґрунтовуються методи дослідження. За обсягом вступна частина може складати **3-4 сторінки** в еквіваленті до стандартного комп'ютерного набору.

Основна частина обов'язково поділяється на **розділи**, яких має бути не менше двох (не більше чотирьох), що дозволяє охопити важливі аспекти досліджуваної проблеми без її зайвого подрібнення. Розділи роботи також обов'язково повинні мати **назви**, які є органічною складовою змісту дослідження. Розділи поділяються на параграфи. За обсягом розділи роботи мають бути рівнозначними між собою (не може, наприклад, один розділ складатися з 3 сторінок, а інший – з 15).

У **Висновках** роботи підводяться підсумки аналізу, стисло викладаються головні результати дослідження. Заключна частина має бути за обсягом у межах **2-4 стандартних сторінок**.

Про **технічні вимоги до оформлення** курсової роботи див. **Розділ 4**.

Обсяг поданої до захисту курсової роботи IV курсу має складати **40-45 сторінок**.

Результати захисту курсових робіт обговорюються на засіданні кафедри і, відповідно, фіксуються в протоколі засідання.

Захищені курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом 3 років.

РОЗДІЛ 4. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Технічні вимоги до курсових робіт

1. Робота повинна бути роздрукованою на аркуші формату А4 (210x297 мм) (кегель 14, шрифт Times New Roman, інтервал 1,5).
2. На аркушах слід залишати **береги**: з лівого боку – не менше 3 см, з правого боку – не менше 1,5 см, вгорі і внизу – не менше 2 см.
3. Вгорі аркушів, праворуч проставляють **нумерацію** сторінок, що має бути **наскрізною**. Титульний аркуш вважають першою сторінкою, але не нумерують.
4. Зразок оформлення **титульного аркушу** наведено у Додатку Б. **Титульний аркуш українською мовою є обов'язковим**, незалежно від того, якою мовою написана робота, українською чи французькою.
5. Кожний новий розділ, як і кожен структурну частину роботи (Вступ, Висновки, Список використаної літератури, Додатки), розпочинають з нової сторінки.
6. **Палітурка**. Курсові роботи здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра можуть бути подані у м'якій палітурці.
7. Курсові роботи мають бути підписані здобувачем вищої освіти на останній сторінці тексту (після Висновків) та його науковим керівником на титульному аркуші.

4.2. Вимоги до оформлення цитат, бібліографічних посилань та списку використаної літератури

1. Цитата повинна бути у лапках, не повинна бути великою. Скорочення позначаються крапками (...).
2. Цитати з іноземних наукових праць в україномовних працях прийнято перекладати для зручності використання та прочитання роботи. При цьому зазначається у дужках – (тут і далі переклад наш. – Х.Х.).
3. Власні графічні виділення робляться додатково, наприклад: (виділено нами – Х.Х.) чи (курсив наш – Х.Х.).
4. Наприкінці цитати обов'язково повинні бути посилання. Наприклад: [5, с. 13-14], де 5 означає номер позиції джерела у списку використаної літератури, а 13 – сторінку, з якої наводиться цитата. Якщо переказується думка, погляд автора джерела з якогось питання, можна

навести лише номер позиції, не вказуючи сторінки [5].

5. Наводячи ілюстративні приклади, необхідно вказати на їхню адресу. Посилатися на джерело фактичного матеріалу можна двома способами. Наприклад, можна посилатися на роман А. Камю "Сторонній" так: (А. Camus, L'étranger, p. 34) або (СЕ, р. 34), де СЕ – умовне скорочення, яке наводиться в дужках у списку літератури після відповідного твору.
6. Список використаної літератури має алфавітний порядок мовою оригіналу.
7. Роботи одного й того ж автора пишуться за алфавітом заголовка.
8. Спочатку у списку використаної літератури наводяться праці, надруковані кирилицею (українською, російською мовами), потім – латиницею. Окремо, після списку наукових праць, наводиться довідкова література: словники, енциклопедії, довідники під назвою **Лексикографічні джерела**.
9. Після лексикографічних джерел подається **Список джерел ілюстративного матеріалу** (в алфавітному порядку), нумерація яких починається з одиниці.
10. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням автора, назви роботи, міста видання, видавництва, року видання, кількості сторінок (або номерів сторінок – для статей). Див. зразок опису джерел різного типу (монографій, статей, авторефератів дисертацій, словників тощо) у Додатку Д.
11. Нумерація джерел має бути наскрізною, за винятком ілюстративних джерел, які не входять в загальну кількість використаних джерел.

Наприклад:

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балли Ш. Французская стилистика. Москва: Изд-во иностр. лит., 1961. 394 с.
2. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Пер. с франц. Москва: Прогресс, 1974. 447 с.
- ...
41. Cary E. La traduction dans le monde moderne. Genève: Georg et Cie, 1956. 196 p.
42. Mounin G. Linguistique et traduction. Bruxelles: Dessart et Mardaga, 1967. 278 p.

43. Tcherednitchenko A. I. Les problèmes lexico-sémantiques et pragmatiques de la traduction du français. Kiev: Viča chkola, 1978. 51 p.

Лексикографічні джерела

44. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва: Сов. энциклопедия, 1990. 685 с.

45. Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française. Paris: Dictionnaires Le Robert, 1993. 2843 p.

Список джерел фактичного (ілюстративного) матеріалу

1. Anouilh J. Le voyageur sans bagages. Le bal des voleurs. Paris: Editions de la Table Ronde, 1958. 243 p.

2. Camus A. L'étranger. Paris: Gallimard, 1957. 180 p.

РОЗДІЛ 5. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Процедура захисту курсової роботи

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника (зразок відгуку наукового керівника див. в Додатку Ж) заслуговують позитивної оцінки, рекомендуються до захисту, про що робиться позначка на титульному аркуші роботи за підписом завідувача кафедри.

Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускаються і передаються здобувачу вищої освіти для доопрацювання.

Захист курсової роботи – це завершальний етап роботи здобувача вищої освіти над дослідженням. Він відбувається згідно з затвердженим для факультету романо-германської філології календарним планом у встановлений кафедрою термін і проводиться публічно перед комісією в складі 3-х викладачів кафедри за присутності керівників курсових робіт та всіх студентів відповідного курсу.

Захист курсової роботи проводиться в такій послідовності:

- Студент у своєму виступі стисло (**5-7 хвилин**) обґрунтовує актуальність теми; мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; коротко передає зміст роботи. Особливу увагу при цьому необхідно звернути на ту дослідницьку частину роботи, яка містить власні спостереження, тобто, що вдалося встановити, виявити, довести, якими методами це досягнуто. Виступ завершується формулюванням висновків (Приклад Доповіді наведено у Додатку Е). Доповідь може супроводжуватися демонстрацією наочності – таблиць, схем, діаграм, відео-, аудіозаписів тощо. Ефективним засобом наочного представлення результатів дослідження є мультимедійна презентація. Доцільність використання допоміжних ілюстративних матеріалів узгоджується з науковим керівником.
- Здобувач вищої освіти відповідає на запитання, поставлені членами комісії і, за бажанням, всіма присутніми на захисті.
- Керівник коротко характеризує роботу, вказуючи на позитивні аспекти і недоліки в роботі.
- Рішення комісії про **оцінку** роботи. Результати захисту курсової роботи оцінюються з урахуванням якості виконаної роботи та рівня її захисту

(критерії оцінювання див. нижче). Крім відомості та залікової книжки студента, оцінка ставиться на титульному аркуші курсової роботи, який підписують всі три члени комісії.

5.2. Критерії оцінювання курсових робіт

Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною та європейською системами і складається з двох частин: 1) виконання курсової роботи і 2) захисту. Крім того, ставиться оцінка ECTS.

Оцінка "**відмінно**" (90-100 балів) ставиться, якщо здобувач вищої освіти:

1) показав глибокі теоретичні знання з проблематики курсової роботи;

2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо їх осмислювати, формулювати висновки;

3) виконав роботу грамотно літературною українською/французькою мовою;

4) оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;

5) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, впевнено і коректно відповів на запитання членів комісії.

Оцінка "**добре**" (75-89 балів) ставиться, якщо студент:

1) показав досить високі теоретичні знання з проблематики курсової роботи;

2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставився до використаних джерел;

3) виконав роботу грамотно літературною українською/французькою мовою, але допустився нечисленних граматичних та стилістичних помилок;

4) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;

5) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, коректно відповів на запитання членів комісії;

Оцінка "**задовільно**" (60-74 бали) ставиться, якщо студент:

1) показав достатні теоретичні знання з проблематики курсової роботи;

2) в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допустив в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, допусьтвся окремих фактологічних помилок і неточностей;

3) допустився помилок в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату;

4) допустився численних граматичних та стилістичних помилок;

5) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка "**незадовільно**" (менше 60 балів) ставиться в тому разі, якщо на захисті здобувач вищої освіти проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені запитання, що свідчить про несамостійне виконання курсової роботи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про Освіту». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
4. Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
5. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. URL: <http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>
6. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (Оновлена редакція 2021 р.). URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf
7. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (оновлена редакція 2020). URL: <http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>
8. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Затверджено Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019 р. Протокол № 11.
9. Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи: Навч. посібник для студентів та викладачів вищ. навч. закладів. Київ: Форум, 2000. 271 с.
10. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2003. 192 с.
11. Марінашвілі М.Д. Науково-дослідна робота студента-філолога: навчальний посібник. Одеса: "Одеський національний університет імені І.І. Мечникова", 2015. 148 с.

12. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. посібн. 3-є вид. Київ: Каравела, 2010. 352 с.
13. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: навч. пос. – Київ: Видавничий центр "Академія", 2007. 260 с.
14. Мосейчук О. М. Методи проведення лінгвістичних досліджень: Навчально-методичний посібник. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 75 с.
15. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання): навч.-метод. посібник для студентів / М. І. Пентилюк, І. В. Гайдаєнко, Т. Г. Окуневич, О. М. Андрієць, О. Г. Митрофанова. Київ: Ленвіт, 2009. 120 с.
16. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
17. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
18. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / За ред. Л. І. Мацько. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2008. 252 с.
19. Beaud M. L'art de la thèse: comment préparer et rédiger un mémoire de master, une thèse de doctorat ou tout autre travail universitaire à l'ère du Net. Paris: la Découverte; [Bagnaux]: Numilog, 2006. 194 p.
20. Durand M. Présentation et frappe des thèses et des mémoires de lettres et sciences humaines. URL: <http://data0.id.st/ciel/perso/mru/fichier%2001.pdf>

Додатки

Додаток А

Зразок завдання до курсової роботи

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет **романо-германської філології**
Кафедра **французької філології**
Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
Спеціальність 035 Філологія 035.55 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша - французька

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____

"__" вересня 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____
(Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи __.__.20__ р. __

3. Вихідні дані до роботи _____
(мета, об'єкт, предмет, матеріал дослідження)

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Завдання роботи _____

_____

Структура/план роботи

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

_____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання " ___ " вересня 20__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Обробка теоретичного матеріалу з досліджуваної проблеми	до 2.02.20__ р.	Консультації керівника раз на місяць
2.	Збір фактичного матеріалу	до 2.02.20__ р.	
3.	Класифікація та систематизація практичного матеріалу, створення картотеки	до 20.02.20__ р.	
4.	Написання теоретичної частини дослідження	до 09.03.20__ р.	
5.	Корегування, внесення змін до теоретичної частини	до 30.03.20__ р.	
6.	Написання практичної частини роботи	до 11.05.20__ р.	
7.	Корегування, внесення змін	до 18.05.20__ р.	
8.	Оформлення роботи	до 25.05.20__ р.	
9.	Рекомендація до захисту на засіданні кафедри	26-28.05.20__ р.	представити роботу на кафедрі до 26.05.20__ р.
10.	Рецензування	до 02.06.20__ р.	
11.	Захист на ДЕК	червень 20__ р.	

Студент _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

Кафедра французької філології

КУРСОВА РОБОТА
з основної іноземної мови

на тему: «ТЕМА»

Студентки III курсу
спеціальності 035 Філологія 035.055
Романські мови та літератури (переклад
включно), перша – французька
ПРИЗВИЩЕ ім'я по батькові

Керівник к. філол. н., доцент
ПРИЗВИЩЕ ім'я по батькові

Оцінка за шкалою:

національною _____
ECTS _____ Кількість балів: _____

Члени комісії

_____
(підпис) (ПІБ)

_____
(підпис) (ПІБ)

_____
(підпис) (ПІБ)

м. Одеса – 20__ рік

Приклад оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	6
1.1. Жанри електронної комунікації	6
1.2. Правила мережевої комп'ютерної комунікації	9
РОЗДІЛ 2. МОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМУНІКАЦІЇ НА ФРАНКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ФОРУМАХ	11
2.1. Графічні засоби комп'ютерної комунікації	11
2.2. Лексичні та словотвірні особливості франкомовного комп'ютерного дискурсу	16
2.3. Граматичні особливості франкомовної Інтернет-комунікації	27
2.3.1. Морфологічні особливості	27
2.3.2. Синтаксичні особливості	29
2.4. Засоби творення експресивності франкомовних Інтернет-повідомлень у гендерному аспекті	41
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	56
Додаток А. Значення емотиконів	63

Приклад «Вступу» курсової роботи

ВСТУП

Темою курсової роботи є лексика сфери «будинок / житло» у французькій мові.

Дослідженню лексики, що належить до сфери "будинок / житло", центральному об'єкту нашого дослідження, присвячені численні роботи, як в лінгвістиці (Ж. Мунен, В. А. Звєгінцев, О. О. Козирєва, А. І. Клішин), так і в інших галузях гуманітарних знань (В. В. Воробйов), що свідчить про важливість та значущість цього явища.

Метою нашого дослідження є інвентаризація та класифікація за семантичним принципом лексичних одиниць на позначення поняття "будинок / житло" у французькій та мові, виявлення окремих мікрополів та надання характеристики кожному з них. Для досягнення цієї мети було вирішено такі конкретні завдання:

- визначено лексику, яка належить до сфери "будинок / житло", використовуючи тлумачні словники французької мови, а також теоретичні праці з лінгвістики;
- складено інвентар лексем, що входять у сферу "будинок / житло";
- схарактеризовано семантику виокремлених лексем;
- визначено окремі мікрополя на підставі лексико-семантичних зв'язків між досліджуваними одиницями.

В роботі використовувалися такі загальнонаукові та лінгвістичні **методи** аналізу: описовий, компонентний (на основі словникових дефініцій), який дозволив виокремити зі словників одиниці із спільною семою "будинок / житло" та класифікувати їх.

Матеріалом дослідження є 187 лексем на позначення будинку / житла, що виокремлені зі словників "Le Petit Robert", "Le Petit Larousse", "Dictionnaire analogique" de Maquet.

Актуальність роботи зумовлена загальною спрямованістю сучасної лінгвістики на вивчення лексичних особливостей мови у зіставному аспекті.

Практична цінність полягає в можливості використання даних, одержаних в результаті аналізу, в практиці викладання і вивчення французької мови, в загальних і спеціальних курсах з країнознавства.

Лексика "будинки / житло" є складною багатовимірною системою, яка має власну ієрархію, яка відображає існуючу залежність речей у реальному світі. Цю сферу можна представити у вигляді схеми, де на першому місці знаходяться найголовніші, найбільш значущі слова, які мають між собою певні відносини. Таким чином, лексику, яка досліджується, можна, з одного боку, визначити як сукупність елементів, які пов'язані з зовнішньою реальністю, а з другого боку, – окремою системою, де існують свої закони.

Слід зазначити, що вся модель лексики сфери "будинки / житло" адекватно представляється через основні, ключові елементи та через головну центральну функцію, яка їх пов'язує – позначення закритого простору, яке має декілька призначень: місце мешкання людини, її роботи, навчання та ін.

Мета та завдання роботи визначили її **структуру**: вона складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, формулюється мета, завдання, практична цінність роботи, вказуються джерела та матеріал дослідження та наводиться структура курсової роботи.

У першому розділі – "Теоретичні передумови дослідження" – розглядаються загальнотеоретичні проблеми лексичної семантики, визначаються основні поняття та терміни, які використовуються у роботі. Приділяється увага лексико-семантичній групі і способам аналізу лексики.

У другому розділі досліджується французька лексика сфери "будинки / житло", виділяються окремі лексеми та наводиться їх класифікація. У межах окремого мікрополя проведено лексико-семантичний аналіз слів.

Результати кількісного аналізу наведено у таблицях та схемах.

У висновках узагальнюються результати проведеного дослідження.

У додатках наводиться список усіх виокремлених слів, їх пояснення з тлумачного словника.

Приклади оформлення бібліографічних записів

відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та
правила складання»

Один чи більше авторів книги

Смуцинська І. В. Французька лексикологія: навч. посіб. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2015. 598 с.

Самойлова О. П., Комірна Є. В. Практична граматики французької мови. Київ: Видавничий Дім "Ін Юре", 2008. 512 с.

Reuter Y. Introduction à l'analyse du roman. Paris: Bordas, 1991. 166 p.

**Без автора (збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією,
укладачі, упорядники)**

Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр. / відп. ред. І. В. Сабадош. Ужгород: Говерла, 2017. Вип. 22. 214 с.

Структурно-семантичні і когнітивно-дискурсивні парадигми сучасного романського мовознавства: матеріали П'ятої Всеукраїнської наукової конференції романістів (17-18 вересня 2015 р., Одеса). Одеса: Вид-во КП ОМД, 2015. 132 с.

Les Corpus en linguistique et en traductologie / Michel Ballard, Carmen Pineira-Tresmontant (éd.). Arras: Artois Presses Université, 2008. 343 p.

Багатотомне видання

Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. рада: В.М. Литвин (гол.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. С. 36–37.

Словник української мови: в 11 томах / ред. рада П. П. Доценко, Л. А. Юрчук. Т. 2. Київ: Наук. думка, 1971. 550 с.

Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибрані твори. Київ: Рад. школа, 1983. Т. 1. 480 с.

Камю А. Вибрані твори: у 3-х т. Т.1. Проза / Пер. з фр. Харків: Фоліо, 1996. 446 с.

Частина видання

Розділ книги

Арутюнова Н.Д. Метафорические средства науки. *Метафора в языке и тексте*. Москва: Наука, 1988. С. 104–125.

Кусько К.Я. Дискурс іноземномовної комунікації: концептуальні питання теорії і практики. *Дискурс іноземномовної комунікації* / під заг. ред. К.Я. Кусько. Львів: Вид-во Львів. нац. ун-ту, 2001. С. 25-48.

Jakobson R. Aspects linguistiques de la traduction. *Essai de linguistique générale*. Paris: Éditions de Minuit, 1963. P. 78-86.

Kleiber G., Vuillaume M. L'énigme du gérondif négatif. *Res per Nomen. Négation et référence* / Hilgert E., Palma S., Frath P. et Daval R. (éds). Reims: Epure, 2016. P. 199-214.

Стаття в збірнику наукових статей, журналі, газеті

Буяр І. Є. Лінгвістична категорія оцінки: оцінювання досягнутого у вітчизняній лінгвістиці. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна*. 2009. Вип. 11. С. 145-149.

Колегаєва І.М., Строченко Л.В. Назви комунікативних дій в історичній перспективі: про що розкажуть словники. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Вип. 2 (45). С. 36-42.

Nevzorova S. Sur l'expression verbale de l'émotionnel dans le contexte culturel. *Romanica Cracoviensia*. 2012. Vol. 11. P. 300-307.

Аврамцев О. Хронограф: події в історії. *Слобідський край*. 2015. 27 січня. С. 8.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

Чередниченко О.І. Концепт захисту в історії французької мови. *Структурно-семантичні і когнітивно-дискурсивні парадигми сучасного романського мовознавства*: матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції романістів (10-11 жовтня 2013 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: Інновація, 2013. С.34-38.

Електронні ресурси

Піхтовнікова Л.С., Гончарук О.М. Лінгвокогнітивний аспект дослідження англomовної прозової байки. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2010. № 897. Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. Вип. 62. С. 18-26. URL: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/4959/2/L.%20Pikhtovnikova,%20O.%20Goncharuk.pdf> (дата звернення 10.12.2018)

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Одеський_національний_університет_імені_І._І._Мечникова (дата звернення 10.01.2019).

Labbé D., Monière D., Labbé C. Les particularités d'un discours politique: les gouvernements minoritaires de Pierre Trudeau et de Paul Martin au Canada. Corpus, 2005. P.79-104. URL: <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00009677/document> (дата звернення 9.01.2021).

Дисертації та автореферати

Павленко Н. О. Гендерний компонент у структурі та семантиці фразеологічних одиниць сучасної англійської мови: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 "Германські мови". Запоріжжя, 2017. 210 с.

Линтвар О. М. Лінгвостилістичні засоби вираження ідіостилю В. М. Теккеря в оригіналі і перекладі (на матеріалі тексту роману "Ярмарок суєти" і його екранізацій): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Одеса, 2015. 200 с.

Попович М. М. Детермінованість/недетермінованість іменника у мовленні (на матеріалі французької мови): автореф. дис. ... д-ра. філол. наук: 10.02.05 «Романські мови». Київ, 2002. 36 с.

Кучма З. В. Французька пісня у лінгвостилістичному вимірі: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.05. Київ, 2015. 24 с.

Закони та інші нормативні документи

Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // База даних "Законодавство України". URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 26.08.2020).

Приклади оформлення джерел ілюстративного матеріалу

Gavalda A. Je l'aimais. Paris: Edition "J'ai lu", 2003. 155 p.

Rouaud J. Pour vos cadeaux. Paris : Éditions de Minuit, 1998. 192 p.

Гавальда А. Я його кохала / пер. Венгренівська М. Київ: Неопалима купина, 2006. 232 с.

Руо Ж. Вам у дар / пер. А. Перепадя. Львів: ВНТЛ-Класика, 2003. 106 с.

Приклади доповіді за темою курсової роботи

Доповідь

Шановні члени комісії, шановні присутні!

Дозвольте представити основні результати нашого дослідження: "Аналітичні та синтетичні засоби вираження роду та числа у французькій мові".

Об'єктом дослідження є граматичні категорії роду та числа у французькій мові.

Предмет роботи – особливості вираження категорій числа та роду; функції форм роду у іменників-істот та неістот; функції форм числа.

Роботу виконано на основі теоретичних праць лінгвістів, граматики французької мови, даних французьких тлумачних словників.

Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки:

На приналежність французького іменника до чоловічого чи жіночого роду вказує детермінатив, що є проявом аналітичної тенденції. Деякі іменники виражають різницю між формами чоловічого та жіночого родів за допомогою суплетивних форм (*homme – femme, garçon – fille* тощо). Ці словоформи характеризуються єдністю лексичного елемента й граматичної ознаки, що сконцентровані в одній словоформі. Це дає право визначити ці форми як синтетичні.

Що стосується неживих істот або абстрактних понять, рід цих іменників не має нічого спільного з різницею в статі. Рід іменника без артикля може бути виражений за допомогою такого синтетичного засобу, як флексія.

Насамперед, граматичний рід має словорозрізнявальну функцію. Він є важливим для розрізнення таких омофонів як-от *le pair / la paire, la tour / le tour, le barre / la barre, etc.*

Друга функція полягає в тому, що рід уможливорює мобільність означення при іменнику: *une preuve de dévouement étonante, un projet de résolution écrit*. Саме завдяки узгодженню в роді смисл цих конструкцій стає зрозумілим.

Однією з проблем, пов'язаних з утворенням форм жіночого роду, є проблема відповідників жіночого роду для назв професій чи роду діяльності. У нинішній час спостерігається поява таких новоутворень (*la juge, la garde des sceaux, la députée, la magistrate, la sénatrice*), які вже зареєстровані у французьких тлумачних словниках.

Число є граматичною категорією, яка притаманна іменникам для позначення одності або множинності.

В основі категорії числа лежить розділення об'єктів на обчислювані та необчислювані. Категорія числа є семантичною для іменників, які позначають дискретні об'єкти: форма числа розрізняє однину та множину, відображуючи цим реальні розрізнення зовнішнього світу. У іменників неперервного значення форма числа є асемантичною.

В усному мовленні здебільшого форма однини не відрізняється від форми множини. Розрізнити їх можна лише за допомогою службових слів – артиклів та інших детермінативів; це дає підставу для більшості лінгвістів стверджувати, що в усному мовленні переважають аналітичні тенденції, тоді як письмова тяжіє до більшого, ніж усна, збереження синтетичних рис, адже на письмі форма однини та множини відрізняються не лише за допомогою артиклів, а й за допомогою закінчення *-s*.

Водночас не можна казати про абсолютне панування аналітичних тенденцій в усній мові. Адже й у ній форми однини та множини деяких іменників відрізняються. Це, по-перше, іменники на *-al*: *cheval – chevaux*. По-друге, деякі іменники на *-ail*: *corail – coraux*. По-третє, це такі іменники як *aïeul – aïeux*; *ciel – cieux*; *oeil – yeux*.

Поряд з аналітичними тенденціями сучасної французької усної мови й навіть у тісному зв'язку з ними набувають розвитку і явища зовсім протилежні, такі, що підштовхують французьку мову до створення нових синтетичних форм в усному мовленні. Найактуальнішим з них є в наш час явище стягненого читання (*liaisons*). Так, у прикладах *grands amis*, *grand ami*, *grand homme* [z] та [t] можуть бути розглянуті як особливі препозитивні морфеми числа при стягненому читанні: [t] – препозитивна морфема однини та [z] – препозитивна морфема множини.

На відміну від усного, у письмовому мовленні збереження синтетичних форм є більш сталим.

Говорячи про іменники на *-al*, слід відзначити, що в множині вони мають закінчення *-aux*, яке є виразником граматичної категорії числа: *un journal – des journaux*. Тут ми маємо класичний приклад синтетичної форми. Слід відзначити наявність у даній групі іменників, що мають дві різні форми множини: одну на *-aux*, іншу на *-s*: *pal (m) - pals, paux*; *val (m) - vals, vaux*.

Отже, можемо зробити висновок, що обидві форми множини є синтетичними за своєю суттю, адже вони обидві поєднують в одній словоформі лексичне значення та граматичну ознаку множини, яка знаходить свій вираз у флексіях *-s* та *-aux*. Але відрізняються вони за ступенем синтетичності, яка в словоформах на *-aux* є значно вищою, ніж у таких на *-s*, тому що знаходить своє повне відображення і в усній, і в письмовій мові.

Таким чином, при вираженні граматичного числа у французькій мові спостерігаються як суто аналітичні тенденції, так і синтетичні. Якщо письмова мова в даному разі більш тяжіє до збереження традиційних синтетичних рис, наприклад, у словоформах множини з флексією *-s*, то усна мова, надаючи перевагу аналітичним тенденціям, усе ж таки створює нові синтетичні форми, що виникають, наприклад, при стягненому читанні.

Дякую за увагу.

Зразок оформлення відгуку наукового керівника курсової роботи

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

на курсову роботу студента ____ курсу групи _____ факультету романо-германської філології

Спеціальність 035 Філологія, спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

_____
(Прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема: _____

Повнота виконання завдань дослідження: Повністю/частково/не виконано

Рівень самостійності студента в роботі: Високий/середній/низький

Ступінь новизни отриманих результатів: Висока/середня/низька

Обсяг дослідницької частини не менш 60%: Так/ні

Інше _____

Висновок:

Робота може / не може бути рекомендована до захисту

Науковий керівник _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата

Зразок Заяви щодо самостійності виконання письмової роботи

ЗАЯВА

щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, _____

(ПІБ повністю) студент(аспірант, докторант, викладач)

_____

(назва факультету або іншого структурного підрозділу)

_____

(код та назва спеціальності)

_____

(курс та форма навчання)

_____

(здобувач освітнього ступеня)

заявляю, що моя письмова робота на тему:
« _____ »

(назва роботи)

виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання.

Я ознайомлений(а) з чинним положенням «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова)», згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи до захисту та застосування відповідних заходів.

_____

Дата

Підпис

*Зразок Заяви на повторну перевірку роботи на плагіат*ЗАЯВА
на повторну перевірку роботи на плагіат

Я, _____

(ПІБ студента повністю)

_____
(назва факультету)_____
(код та назва спеціальності)_____
(курс та форма навчання)_____
(здобувач освітнього ступеня)_____
(назва роботи)

У зв'язку з незадовільною оригінальністю моєї роботи, яку виявила попередня перевірка на плагіат, мною була виконана доробка тексту, та внесені зміни до рукопису, відповідно до п. 4.7, Положення «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова». Передаю виправлену роботу до Сектору моніторингу плагіату на повторну перевірку. Я поінформований (-на), що результати перевірки є остаточними і передаються науковому керівнику.

Дата _____

Підпис здобувача _____

Підпис наукового керівника _____

*Зразок Заяви про поінформованість
щодо правил перевірки на ознаки плагіату*

Науковому керівнику

Здобувача освітнього ступеня

«бакалавр» («магістр»)

ЗАЯВА

Цим я підтверджую, що був поінформований про правила функціонування системи виявлення збігів/ідентичності/схожості щодо перевірки на ознаки плагіату. Тому заявляю, що згоден на обробку моєї роботи.

Крім цього, заявляю, що подана для перевірки електронна версія моєї роботи співпадає (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

Зразок Висновку кафедри про допуск роботи до захисту

ВИСНОВОК КАФЕДРИ
ПРО ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Підтверджуємо ознайомлення з результатом звіту подібності щодо роботи, згенерованого системою виявлення збігів/ідентичності/схожості:

Тема:

Автор: _____

Спеціальність: _____

Після перевірки звіту подібності зроблено такий висновок:

- Запозичення, виявлені в роботі, є слушними і не є плагіатом. Таким чином робота незалежна і приймається до захисту.

- Запозичення не є плагіатом, але виявлена кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (ст. 444 Цивільного кодексу України). Робота має бути відкоригована і подана на кафедру за 10 днів до захисту.

- Виявлені запозичення роблять роботу незаконною і схильною до плагіату. Робота не допускається до захисту.

- Наукова робота містить навмисні текстові спотворення як передбачувані спроби укриття запозичень. Робота не допускається до захисту.

- Інше:

- Підтвердження:

_____
Дата

_____
Підпис

Зразок Заяви щодо оскарження недопуску роботи до захисту

Голові Апеляційної комісії
з розгляду результатів перевірки
робіт на ознаки плагіату

здобувача освітнього ступеня
«бакалавр» («магістр»)

З А Я В А

Заявляю, що наукову роботу «_____»
_____»

я підготував особисто (з урахуванням внеску наукового керівника роботи).
Тому прошу розглянути оскарження щодо недопуску (неприйняття) цієї роботи
до захисту, оскільки вона не порушує авторські права третіх осіб відповідно до
Закону України «Про авторське право і суміжні права», не містить навмисні
текстові спотворення як передбачувані спроби укриття запозичень, а виявлені
запозичення не є плагіатом.

Підтвердження:

_____
Дата

_____
Підпис

Навчальне видання

Марінашвілі Мальвіна Джангізівна
Телецька Тетяна Володимирівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ

для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – французька